

УДК 343.123.12

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1204815>

В.І. ТКАЧЕНКО,

аспірант кафедри оперативно-розшукової діяльності і розкриття злочинів Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків, Україна;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8851-5217>

ПОШУКОВІ ОЗНАКИ ОБ'ЄКТІВ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ ОПЕРАТИВНИЙ ІНТЕРЕС ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ПРОТИДІЇ КОНТРАБАНДИ НАРКОТИКІВ

V.I. TKACHENKO,

Postgraduate student of a Ph.D., Chair of Operative Investigative Activity and Crime Disclosure, Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8851-5217>

SEARCH FEATURES OF THE OBJECTS OF OPERATIVE INTEREST FOR THE SUBJECTS OF OPERATIVE AND SEARCH COUNTERACTION TO DRUG SMUGGLING

У процесі оперативно-розшукової протидії контрабанді наркотиків для оперативного працівника постає головне і актуальне питання: «Як саме виявити ознаки підготовки та вчинення контрабанди наркотиків?» Якщо більшість злочинів виявляється у зв'язку з очевидними наслідками, які є результатом вчинення протиправних дій, то системна контрабанда наркотиків традиційно відноситься до суцільно латентних злочинів по причині того, що завжди вчиняється в умовах неочевидності, конспірації і ретельної підготовки. Відповідь на зазначене питання може надати теорія і практика оперативно-розшукової діяльності, а саме одна із важливих її категорій «Пошукові ознаки». Загальновідомо, що, завдяки пошуковим ознакам оперативні працівники демаскують об'єкти, що становлять для них оперативний інтерес. Тому дослідження цієї наукової категорії має фундаментальне значення для розробки ефективного механізму виявлення ознак підготовки і вчинення контрабанди наркотиків.

Наукову категорію «пошукові ознаки злочинів» досліджували такі вчені як В.М. Аتماжитов, О.М. Бандурка, І.П. Козаченко, М.А. Погорецький, В.П. Шеломенцев. Окремі питання виявлення об'єктів, що становлять оперативний інтерес, завдяки пошуковим ознакам, суб'єктами оперативно-розшукової протидії контрабанді

наркотиків та їх незаконному обігу, розглядалися в дослідженнях Р. Греня, І.Л. Рудницького, О.В. Кириченко та інших науковців. Проте, дослідження пошукових ознак об'єктів оперативного пошуку, в ході оперативно-розшукової протидії контрабанді наркотиків на сьогоднішній день носять фрагментарний характер та потребують узагальнення. Тому метою статті є дослідити особливості пошукових ознак об'єктів, що становлять оперативний інтерес для суб'єктів оперативно-розшукової протидії контрабанді наркотиків.

У теорії оперативно-розшукової діяльності фундаментальне дослідження наукової категорії «пошукові ознаки об'єктів оперативного пошуку» провели М.А. Погорецький і В.П. Шеломенцев, які вважають, що здійснення оперативного пошуку ґрунтується на потенційній можливості розпізнання об'єкту пошуку за попередньо відомими ознаками, що властиві саме цим ще невідомим конкретним об'єктам пошуку (особі, предмету, події (факту), які підлягають встановленню в ході його здійснення. Під пошуковими ознаками об'єктів оперативного пошуку вчені розуміють попередньо відомі його суб'єктові ознаки зовнішніх проявів існування цих об'єктів у певному середовищі. Також авторами виділили наступні особливості пошукових ознак: пошукова ознака не є характерною рисою або суттєвою властивістю

об'єкту пошуку; пошукова ознака свідчить про (вказує на) наявність об'єкта пошуку в певному середовищі; пошукова ознака (А) пов'язана з об'єктом пошуку (Б) логічною формулою «Якщо є А, значить є Б»; пошукова ознака є доступною для безпосереднього спостереження (виявлення) за відсутності можливості безпосереднього спостереження (виявлення) об'єкта пошуку; за пошуковими ознаками визначається (встановлюється) придатний для розпізнавання об'єкт, прояви якого в оточуючому середовищі подібні до проявів об'єкта пошуку [1].

Зазначена позиція була конкретизована у наукових працях вчених, які досліджували пошукові ознаки злочинів у сфері незаконного обігу наркотиків, в тому числі їх контрабанди. Так, Р. Грень, дослідивши практичну діяльність оперативних підрозділів, зробив висновок, що стосовно злочинів у сфері обігу наркотичних засобів усі оперативні-розшукові сили, задіяні в розвідувально-пошуковій роботі, найчастіше здійснюють її за певними пошуковими ознаками: характерними загалом для злочинності у сфері незаконного обігу наркотиків (за способами розповсюдження); характерними для певного способу вчинення злочину, пов'язаного з незаконними операціями з наркотиками (способами контрабанди); даними, що вказують на причетність конкретної фізичної або юридичної особи до злочинності у сфері незаконного обігу наркотиків (соціальний стан або службовий стан) [2]. І.Л. Рудницький виділив пошукові ознаки організованих злочинних груп, що вчиняють контрабанду наркотичних засобів, а саме: незаконний обіг на території України наркотиків іноземного виробництва (героїну, кокаїну та ін.); діяльність нарколабораторій, які використовують іноземні прекурсори; факти кримінальних суточок серед осіб, які здійснюють наркобізнес; наявність виявлених організованих приміщень (барів, готелів, приватних квартир та ін.) в окремих регіонах, для вживання наркотиків іноземного виробництва; факти затримання окремих осіб на кордоні з великою кількістю важких наркотиків та ін. [3].

В.М. Шевчук запропонував такі ознаки, які можуть свідчити про наявність контрабанди, а саме: матеріальні та інші сліди, які можуть залишитися при переміщенні контрабанди поза митним контролем за допомогою автотранспортних засобів; при використанні тайників та інших засобів фізичного приховування, що утруднюють виявлення предметів контрабанди; при незаконному переміщенні контрабандних предметів із прихованням від митного контролю

частіше всього правопорушника видає його незвичайна поведінка; при вчиненні контрабанди шляхом фальсифікації митних та інших документів найбільш розповсюдженими [4, с.11–12]. О. Користін і В. Маркушин окреслили ознаки, характерні для діяльності транснаціональних злочинних груп, що здійснюють систематичний незаконний обіг наркотичних засобів, а саме: захоплення й закріплення для своєї діяльності регіональних просторів на території національної держави; проникнення й закріплення на регіональних просторах інших держав; учинення злочинів транснаціонального характеру; організація діяльності комерційних структур із легалізації злочинних доходів; постійна тенденція до розширення своєї діяльності шляхом установлення контролю над сусідніми територіями і сферами соціального життя; створення комплексу тактичних і стратегічних рішень, їх реалізація в рамках злочинного мінімального ризику за максимальної користі; організація системи власної безпеки, контррозвідки, охорони, електронного спостереження; формування й розвиток постійних контактів із підрозділами митних і прикордонних органів для оперативного й безперешкодного використання кордонів у всіх напрямках; введення перемовин із іншими злочинними групами про укладення договорів, про співпрацю [5, с.1031; 3].

В ході проведення оперативного пошуку ознак підготовки та вчинення контрабанди наркотиків, оперативний працівник, може отримувати інформацію, яка прямо вказує на наявність об'єкту, що становить оперативний інтерес (інформація містить пряме посилання на наміри або дії конкретної особи, дату, способи переміщення та приховування наркотиків та інш.), або в результаті зіставлення фактів, яке дає висновок припустити ймовірну наявність таких об'єктів в теперішньому, в минулому або в майбутньому. Такі факти і є, на наш погляд, пошуковими ознаками об'єктів оперативного пошуку. Пропонуємо наступний механізм встановлення суб'єктами оперативно-розшукової протидії контрабанди наркотиків присутності об'єктів, що становлять оперативний інтерес.

Першим етапом виявлення об'єктів оперативного пошуку буде встановлення та документальне фіксування певних фактів. С.О. Сафронів запропонував поділити такі факти на факти-ознаки та факти-ризик, де факт-ознака – події, які відбулися у реаліях життя і які мають/можуть мати кореляційний зв'язок зі злочином, який вже вчинений, але є латентним, факт-ризик – сукупність

об'єктивних умов, які створюють неочевидні та неоднозначні відносини між суб'єктами оперативної уваги, утворюють невизначену у результатах розвитку подальших подій ситуацію, яка обумовлюється імовірністю (наявністю ризиків) вчинення злочину у майбутньому [6, с.271–275]. Так фактом-ознакою буде документування незаконного обігу кокаїну на території України, який буде свідчити про те, що цей наркотик потрапив до України виключно контрабандним шляхом. Фактом – ризиком буде виникнення у керівника міжнародної транспортної компанії значної фінансової заборгованості перед міжнародним наркоділком та відсутність можливості погасити цей борг. Тут є вірогідність того, що наркоділок може запропонувати, в рахунок погашення заборгованості, використати транспортну компанію для здійснення контрабанди наркотиків.

Другим етапом виявлення присутності об'єкту оперативного пошуку є встановлення взаємозв'язків між певними фактами. Погоджуємось з позицією Ю.В. Чуфаровського, який розглянув питання пошуку фактичних даних про злочин з позиції положень діалектичної теорії відображення, акцентувавши увагу на встановленні оперативними працівниками взаємозв'язків між поведінкою осіб і фактів, що представляють інтерес, і можливістю їх виявлення [8]. Пропонуємо такі види можливих взаємозв'язків стосовно об'єктів, що становлять оперативний інтерес: 1. Встановлення взаємозв'язку фізичної особи (групи осіб, організованих злочинних угруповань та злочинних організацій) з певними подіями (особливо в кримінальному середовищі), предметами (в тому числі транспортними засобами, обладнанням, технічними засобами та інш.), документами, іншими фізичними та юридичними особами, діями інших осіб, результатом певних дій, із виявленими слідами, способом вчинення злочину. Проте, встановлення таких взаємозв'язків не є ще прямим підтвердженням причетності певних осіб до участі у підготовки та вчинення контрабанди наркотиків. Такі факти повинні внести зміни в повсякденне життя особи та кримінальну обстановку. 2. Зв'язок наркотиків та психотропних речовин із місцями їх традиційного збуту та масового вживання, а також зі способом контрабандного переміщення та приховування. 3. Зв'язок між подіями, предметами, документами, слідами, юридичними особами; 4. Зв'язок між юридичними особами та документами, подіями, предметами, слідами.

Третім етапом виявлення об'єктів оперативного пошуку є встановлення причинного зв'язку

між зафіксованими фактами та гіпотетичною присутністю об'єктів, що становлять оперативний інтерес. В.Д. Титов, С.Д. Цалін та О.П. Невельська-Гордєєва визначають у якості причинного зв'язку - такий зв'язок між двома явищами, коли одне з них (причина) передує іншому (дії) і викликає його. Автори пропонують п'ять основних методів установлення причинних зв'язків: метод єдиної схожості; метод єдиної відмінності; з'єднаний метод схожості і відмінності; метод супровідних змін; метод залишків. Також науковці вважають доречно використання в діяльності правників індуктивні умовиводи, умовиводи за аналогією та статистичні висновки [7, с.142–170]. Наведемо певні приклади встановлення зазначених умовиводів та причинних зв'язків. *Індуктивний умовивід*: Оперативний працівник отримує інформацію про окремі факти, що стосуються діяльності певного громадянина «А», який систематично виїжджає за кордон, та зв'язки якого причетні до обігу наркотиків іноземного походження. Узагальнюючи ці окремі факти оперативний працівник робить умовивід, що розповсюдження певних наркотиків іноземного походження безпосередньо пов'язане саме з цим громадянином, а громадянин «А» може розглядатися у якості об'єкту оперативного пошуку. *Умовивід за аналогією*. В ході вивчення документів, які були подані для митного оформлення вантажу, що прибув до України із країни традиційного вироблення кокаїну, правоохоронці звертають увагу на певну схему переміщення та пакування вантажу, яка є традиційною для транспортування кокаїну. *Вчені розрізняють аналогію властивостей та аналогію відносин*. *Аналогія властивості* може проявлятися у ввезенні на територію України нових психостимуляторів, які, завдяки своїм властивостям, впливають на організм людини також як заборонені наркотики. *Аналогія відносин* може використовуватися при виявленні оперативним працівником типових дій з активізації кримінального наркосередовища, які можуть свідчити про активну підготовку до вчинення контрабанди наркотиків або очікування появи на чорному ринку певної партії контрабандних наркотиків. *Статистичні висновки*. Оперативний працівник вивчає статистичні дані щодо вилучених наркотиків у сусідніх з Україною країнах і звертає увагу на наступне: 1. В сусідньої з Україною країні протягом року виявленні численні факти збуту заборонених до обігу наркотиків, які в ній не виробляються; 2. Зазначені наркотики виробляються в іншій сусідній з Україною країні; 3. Між двома країнами

Україна виступає як транзитна країна. Таким чином постачання наркотиків із країни А в країну В може здійснюватися через Україну.

Слід зазначити, що після виявлення можливої присутності об'єкту оперативного пошуку, слід їх розпізнати та ідентифікувати. В юридичній літературі визначено, що особи можуть бути ідентифіковані та індивідуалізовані за анатома-фізіологічними особливостями (стать, ріст, вік, етнічний тип, конституція тіла, дієво-функціональні ознаки, наявність хвороб, хода тощо); особливими прикметами (татування, шрами і т.д.), фонетичними особливостями (тембр голосу, діалект, заїкання та ін.), каліграфією (особливості почерку та підпису), мімікою та жестикуляцією, фото-відео зображенням, способом дій, прізвиськом, одягом, використанням транспортних засобів та певних предметів, залишенням матеріальних слідів, документами. Вид наркотику можливо розпізнати за фізичною та хімічною структурою, запахами, сленговою назвою, походженням, характером впливу на людину. Документи ідентифікують за видом, формою, змістом, транспортні засоби за певними характеристиками, конструктивними елементами, слідами та ін.

Також, пропонуємо виділити основні групи пошукових ознак об'єктів, що представляють оперативний інтерес в ході протидії контрабанді наркотиків, які були напрацьовані криміналістикою та кримінологією та адаптовані під інтереси теорії оперативно-розшукової діяльності:

Загальні ознаки предмету (наркотики та ін.), що становить оперативний інтерес: незаконний обіг на території України заборонених наркотиків і нових психоактивних речовин (мають властивості, ідентичні наркотикам), що традиційно виготовляють, вирощують та синтезують в інших країнах; використання наркосировини іноземного походження для виготовлення або синтезу наркотиків підпільних нарколабораторіях; зміни в кон'юнктурі чорного ринку наркотиків іноземного походження на Україні та такі зміни в сусідніх країнах стосовно наркотиків іноземного походження, а також вироблених в Україні (попит, вартість, створення нових наркотиків); посилення в Україні реклами заборонених наркотиків іноземного походження (діяльність наркоінспекторів, сайтів); численні затримання заборонених наркотиків під час проведення митного або прикордонного контролю, або на державному кордоні поза зоною митного та прикордонного оформлення; систематичний незаконний обіг за межами України заборонених наркотиків, які традиційно виготовляються в Україні, а також

вироблених в Україні значних партій прекурсорів, які були виведені із легального обігу (фіктивна утилізація, розкрадання та ін.); виявлення слідів взаємодії осіб та предметів (речей, вантажів, транспортних засобів) із забороненими наркотиками іноземного походження, особливо під час переміщення наркотиків через митний кордон України, або при підготовці їх до такого переміщення; виявлення фактів впливу наркотиків на осіб, які перетинають державний та митний кордон України; функціонування сайтів, де можна замовити наркотики або психоактивні речовини іноземного походження; наявність місць в Україні масового вживання заборонених наркотиків іноземного походження та ін.

Загальні ознаки осіб, що становлять оперативний інтерес: відвідування особами із кримінального наркосередовища за кордоном місць, де традиційно збувають заборонені до обігу в Україні наркотики; наявність контактів із міжнародними наркоділками та наркоділками іноземцями; активність в певних групах на інтернет-сайтах, месенджерах, форумах, соціальних мережах, мета яких замовлення наркотиків та психоактивних речовин за кордоном; офіційна і неофіційна трудова діяльність громадян України за кордоном, пов'язана із певним ризиком залучення до контрабанди наркотиків; активність в місцях проходження вірогідних маршрутів наркоконтрабандистів; наявність мережі наркоінспекторів, що систематично пропонують заборонені до обігу наркотики іноземного походження; попадання осіб, діяльність яких пов'язана з проведенням митного та прикордонного контролю, боротьбою з контрабандою наркотиків, здійсненням міжнародних перевезень, органів дозвільної системи, до будь якої залежності (наявність боргу, наркозалежність, наявність компромату, шантажу) від міжнародних наркоділків, членів наркоорганізацій та їх близьких зв'язків; вчинення активних дій, які є типовими при підготовки до вчинення контрабанди наркотиків; необгрунтоване значне збагачення осіб із наркосередовища, які можливо причетні до обігу заборонених наркотиків іноземного походження та ін.

Загальні ознаки організованих злочинних угруповань, що становлять оперативний інтерес: стійкі зв'язки з міжнародними наркоорганізаціями та кримінальним наркосередовищем сусідніх країн; вплив міжнародних наркоділків на вітчизняні організовані злочинні угруповання; намагання встановити контроль за прикордонними територіями, державними та приватними об'єктами транспортного комплексу, певними

зонами митного та прикордонного контролю, підприємствами, що виготовляють прекурсори, або активний прояв інтересу; функціонування етнічних ОЗУ, члени яких є вихідцями із країн традиційного вирощування, виготовлення, перероблення, синтезу наркотиків іноземного походження, або етнічних ОЗУ, які традиційно спеціалізуються на незаконному обігу наркотиків, в тому числі їх контрабанді; типові процеси або зміни в кримінальному середовищі, які свідчать про організацію контрабанди наркотиків або виступають її наслідками, та ін.

Загальні ознаки способів підготовки та вчинення контрабанди наркотиків (за способами контрабандного переміщення та приховування наркотиків): сліди пакування наркотиків перед їх контрабандним переміщенням; сліди певних змін в конструкціях предметів, транспортних засобів, вантажу, які будуть переміщуватися або перемістилися через державний та митний кордон України, що можуть вказувати на наявність тайників та інших пристосувань для приховування наркотиків; сліди транспортних засобів та їх частин, або вантажу, що вказують на їх переміщення на ділянці державного кордону, де може проходити наркотрафік; економічна та логічна необґрунтованість маршрутів та схем переміщення міжнародних вантажів, які походять із країн традиційного вирощування, перероблення або синтезу наркотиків, а також невідповідність умов та термінів зберігання таких вантажів; обробка зазначених вантажів нетиповими речовинами, які ускладнюють догляд вантажів; нетипова схема оплати за вантажі, які переміщуються із країн традиційного вироблення та синтезу наркотиків; необґрунтоване затягування процедури визнання психоактивної речовини іноземного походження наркотиком, та ін.

Загальні ознаки документів, що становлять оперативний інтерес: ознаки фальсифікації, підробки та невідповідності документів на вантаж, який був переміщений або переміщується із країн традиційного вироблення наркотиків; невідповідність документів характеру та маси вантажу; відомості в документах, які неможливо перевірити; зазначення у якості відправника

вантажів фіктивних або неіснуючих (недіючих) компаній, а також комерційних структур, які не можуть мати жодного відношення до таких перевезень, або наявність відтиску печатки компаній або дозвільних органів іноземних держав, яка була раніше втрачена або вкрадена, та ін.

Загальні ознаки можливих очевидців організації, підготовки, вчинення, приховування контрабанди наркотиків та інших об'єктів оперативного пошуку формуються в індивідуальному порядку.

Також пропонуємо поділити пошукові ознаки за наступними видами: 1) ознаки, які складаються із одного факту, достатнього для виявлення об'єкту оперативного пошуку; декількох фактів; комплексу фактів; 2) ознаки, які не мають прив'язки до конкретного способу, засобу та регіону їх переміщення наркотиків; свідчать про вірогідність контрабанди наркотиків з прив'язкою до певних родових об'єктів; свідчать про вірогідність контрабанди наркотиків з прив'язкою до індивідуальних об'єктів; 3) прямі або непрямі пошукові ознаки; 4) пошукові ознаки, які вказують на можливу наявність об'єкту оперативного пошуку на теперішній час; в минулому часі; можливу появу такого об'єкту в майбутньому; 5) пошукові ознаки, які вказують на присутність об'єктів оперативного пошуку завдяки наявності фактів, або навпаки на підставі відсутності таких фактів.

Зазначимо, що пошукові ознаки об'єктів, що становлять оперативний інтерес для суб'єктів оперативно-розшукової протидії контрабанді наркотиків – це попередньо відомі суб'єктам оперативно-розшукової діяльності факти або комплекс фактів, які прямо або непрямо вказують на ймовірну наявність об'єктів, що представляють оперативний інтерес для суб'єктів оперативно-розшукової протидії контрабанді наркотиків або можливість їх зовнішніх проявів у майбутньому. Наявність об'єктів оперативного пошуку оперативні працівники виявляють завдяки отриманню та фіксації інформації про певні факти; встановленню взаємозв'язків між фактами та причинного зв'язку між фактами та ймовірними об'єктами оперативного пошуку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Погорецький М., Шеломенцев В. Пошукові ознаки об'єктів оперативного пошуку: поняття та сутність. Вісник Академії управління МВС. 2010. № 4 (16). С. 114–122.
2. Грень Р. Виявлення ознак злочинів у сфері обігу наркотичних засобів. Jurnalul juridic național: teorie și practică. 2016. № 5. С. 151–154.
3. Рудницький І. Л. Удосконалення правових основ виявлення контрабанди наркотичних засобів, що вчиняються організованими злочинними групами. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2016. № 850. С. 541–547.

4. Шевчук В. М. Основи методики розслідування контрабанди : навч. посібник. Х. : Нац. юрид. акад. України, 2001. 49 с.
5. Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10 т. / відп.ред.: В. В. Коваленко, Є. М. Моїсєєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. К. : Атіка, 2009. Т. 6: Оперативно-розшукова діяльність поліції (міліції). 2009. 1128 с.
6. Сафронів С. О. Формування фактологічної бази релевантних до злочину даних як метод реалізації окремих форма ОРД ОВС України. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. Харків: ХНУВС, 2015. 428 с.
7. Логіка: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / В. Д. Титов, С. Д. Цалін, О. П. Невельська-Гордєєва та ін.; за заг.ред. проф. В. Д. Титова. Х. : Право, 2005. 208 с.
8. Психологія оперативно-розшукової і слідственої діяльності: учебное пособие / Ю. В. Чуфаровский. Москва : Проспект, 2014. 207 с.

REFERENCES

1. Pohorets'kyu, M., & Shelomentsev, V. (2010). Poshukovi oznaky ob'yektiv operatyvnoho poshuku: ponyattya ta sutnist' [Search features of operational search objects: concept and essence]. *Visnyk Akademiyi upravlinnya MVS*, (4/16). 114–122 (in Ukr.).
2. Hren', R. (2016). Vyyavlennya oznak zlochyniv u sferi obihu narkotychnykh zasobiv [Detection of signs of crimes in the area of drug trafficking]. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*, (5). 151–154 (in Ukr.).
3. Rudnyts'kyu, I. L. (2016). Udoskonalennya pravovykh osnov vyyavlennya kontrabandy narkotychnykh zasobiv, shcho vchynuyut'sya orhanizovanymy zlochynnymy hrupamy [Improvement of legal foundations for detecting drug smuggling by organized criminal groups]. *Visnyk Natsional'noho universytetu «L'vivs'ka politehnika»*. *Yurydychni nauky*, (850). 541–547 (in Ukr.).
4. Shevchuk, V. M. (2001). *Osnovy metodyky rozsliduvannya kontrabandy: navch. posibnyk* [Principles of the method of investigating smuggling: teach. manual]. Kharkiv: Nats. yuryd. akad. Ukrainy (in Ukr.).
5. Kovalenko, V. V., Moisyeyev, YE. M., Tatsiy, V. YA., & Shemshuchenko, YU. S. (Reds.). (2009). *Mizhnarodna politseys'ka entsyklopediya* [International Police Encyclopedia]. u 10 t. Kyiv: Atika. T. 6: *Operativno-rozshukova diyal'nist' politsiyi (militsiyi)* (in Ukr.).
6. Safronov, S. O. (2015). Formuvannya faktolohichnoyi bazy relevantnykh do zlochynu danykh yak metod realizatsiyi okremykh forma ORD OVS Ukrainy [Formation of a factorial basis of data-relevant crime as a method of implementing a separate form of the ODI of the OIC of Ukraine]. *Suchasni problemy pravovoho, ekonomichnoho ta sotsial'noho rozvytku derzhavy: materialy IV Mizhnarodnoyi naukovopraktychnoyi konferentsiyi*. Kharkiv: KHNUVS (in Ukr.).
7. Tytov, V. D., Tsalin, S. D., & Nevel's'ka-Hordyeyeva, O. P. etc.; Tytov, V. D. (Red.). (2005). *Lohika: pidruchnyk* [Logic: textbook]. Kharkiv: Pravo (in Ukr.).
8. Chufarovskiy, YU. V. (2014). *Psikhologiya operativno-rozysknoy i sledstvennoy deyatelnosti: uchebnoye posobiye* [Psychology operatively-search and investigatory activity: the manua]. Moskva: Prospekt (in Russ.).

Надійшла 24.11.2017

Ткаченко В. І. Пошукові ознаки об'єктів, що становлять оперативний інтерес для суб'єктів оперативно-розшукової протидії контрабанді наркотиків. Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2017. № 5. С. 395–401. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_5_62.pdf

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1204815>

Зроблена спроба розкрити сутність та значення пошукових ознак об'єктів, що становлять оперативний інтерес для суб'єктів оперативно-розшукової протидії контрабанді наркотиків. Надано авторське визначення категорії «пошукові ознаки». Виділені та охарактеризовані основні групи ознак, які можуть вказати на підготовку та вчинення контрабанди наркотиків, а також встановити присутність об'єктів, що становлять оперативний інтерес. Запропоновано механізм виявлення, розпізнання та ідентифікації об'єктів оперативного пошуку.

Ключові слова: пошукові ознаки, об'єкти оперативного пошуку, оперативний пошук, контрабанда наркотиків, наркотики

***

Ткаченко В.И. Поисковые признаки объектов, представляющих оперативный интерес для субъектов оперативно-розыскного противодействия контрабанде наркотиков

Сделана попытка раскрыть сущность и значение поисковых признаков объектов, представляющих оперативный интерес для субъектов оперативно-розыскного противодействия контрабанде наркотиков. Предоставлено авторское определение категории «поисковые признаки». Выделенные и охарактеризованы основные группы признаков, которые могут указать на подготовку и совершение контрабанды наркотиков, а также установить присутствие объектов,

которые представляют оперативный интерес. Предложен механизм обнаружения, распознавания и идентификации объектов оперативного поиска.

Ключевые слова: поисковые признаки, объекты оперативного поиска, оперативный поиск, контрабанда наркотиков, наркотики

***

Tkachenko V.I. Search Features of the Objects of Operative Interest for the Subjects of Operative and Search Counteraction to Drug Smuggling

The author of the article has attempted to reveal the essence and significance of search features of the objects of operative interest for the subjects of operative and search counteraction to drug smuggling. The role of search features in the system of counteraction to drug smuggling has been determined.

The author has provided own definition of the category of «search features», under which the author understands previously known facts or a set of facts which directly or indirectly indicate the probable presence of the objects of operative interest for the subjects of operative and search counteraction to drug smuggling or the possibility of their external manifestations in the future.

The author has distinguished and characterized the main groups of features that may indicate the preparation and commission of drug smuggling, as well as may establish the presence of the objects of operative interest.

The stages of detecting the objects of operative interest have been suggested. The first stage will be to establish and documentary record certain facts, namely the facts – features and the facts – risks. The second stage will be the establishment of interconnections between certain facts. As a part of the third stage, we will accomplish the establishment of a causal relation between the fixed facts and the hypothetical presence of the objects of operative interest. It has been offered to determine such a presence by the means of an inductive inference, an inference of analogy (analogy of properties and analogy of relations) and by a statistical conclusion.

The author also believes that the detection of the presence of the objects of operative search is closely related to the process of recognition and identification of such objects.

Key words: operative and search activity, operative search, search features, objects of operative search, drug smuggling